

Luzern, 26. Juni 2024/VIR

ህዝባዊ ያን አብያተ ትምህርቲ ኣብ ካንቶን ሉዘርን - ደገፍ ንኹሉ ሰብ

ኩሎም ቆልዑን መንእሰያትን ኣብ ካንቶን ሉዘርን ዝርከባ ህዝባዊ ያን አብያተ ትምህርቲ ብነጻ ክመሃሩ ይኽእሉ። ኩሎም ኣብ ናይ ሞያን ስራሕን ሂወት ማዕረ ዕድላት ይረኽቡ። እዚ ትምህርቲ'ዚ ብመሰረት ሕጊ ካብ 10 ክሳብ 11 ዓመት ይወስድ። ተሳታፊነት ኣብ ትምህርቲ ግዴታ ኮይኑ፡ ኩሉ ናውቲ ትምህርቲ ብነጻ ይዕደል። ኩሉን ኣብያተ ትምህርቲ ንጥቡቕ ምትሕብባር ወለዱ፡ ዓቢ ግደ ይህባኡ።

1. ቅርጺ ትምህርቲ

መዋእለ ህጻናት	ቀዳማይ ደረጃ ቤት ትምህርቲ	ካልኣይ ደረጃ ቤት ትምህርቲ
መዋእለ ህጻናት 2 ዓመት 1 ዓመት ግዴታ እዩ	ቀዳማይ ደረጃ ቤት ትምህርቲ 6 ዓመት	ካልኣይ ደረጃ ቤት ትምህርቲ 3 ዓመት ደረጃ A ደረጃ B ደረጃ C
መባእታ ትምህርቲ 3 – 5 ዓመት		

ምጅማር ትምህርቲ ዕድሙን፡ ክማልኡ ዘለዎም ጠለባትን

ክሳብ 31 ሓምለ 5 ዓመት ዝመልኡ ህጻናት ኣብ ወርሒ ነሓስ መዋእለ ህጻናት ወይ መሰረታዊ ደረጃ ክጅምሩ ይግደዱ።

> እንተድኣ ገለ ቅድመ ኩነታት ተማሊኡም፡ ወለዲ ንደቆም ናብ ቤት ትምህርቲ ክሰዱ ይኽእሉ። ንኣብነት ደቆም ብዘይሓገዝ ናብ ቤት ትምህርቲ ክኸዱ እንተ ክኢሎም፡ እንተድኣ ናይ ቤት ትምህርቲ ሰዓታት ከኸብሩ ክኢሎም፡ ከምኡ'ውን ባዕሎም ክዳን ክለብሱ እንተ ክኢሎም።

> እንተድኣ ሓደ ቆልዓ ትምህርቲ ክሳተፍ ብቐጥታ ዘይኮይኑ፡ ወለዲ ምስ ምምሕዳር ቤት ትምህርቲ ብምዝርራብ፡ እንተነውሑ ንሓደ ዓመት ናይ ምዝገባ ግዜ ክናዋሕ ይኽእል።

መዋእለ ህጻናት ወይ መባእታ ቤት ትምህርቲ

ናይ 2 ዓመት ትምህርቲ መዋእለ ህጻናት ወይ ድማ መባእታ ትምህርቲ ብገማይንደ ይወሃብ። እዚ መባእታ ትምህርቲ፡ 2 ዓመት መዋእለ ህጻናትን፡ እተን ናይ መጀመርታ 2 ዓመት ቀዳማይ ደረጃ ቤት ትምህርቲን የጠቓልል። እተን ክፍልታት ዝተሓወደሰ ዕድሞ ዘለዎም ተመሃሮ ይሕዙ። እዚ ማለት እቶም ብዕድሞ ዝዓበዩን ዝነኣሱን ኣብ ሓደ ክፍሊ ይመሃሩን፡ እቶም መመሃራን ድማ ከይተቐየሩ ን4 ዓመታት ይጸንሱ። እቶም ንፋዓት ቆልዑ፡ ንመባእታ ትምህርቲ

ኣብ 3 ዓመት ክውድኡ ይኸእሉ። እቶም ሕምቅ ዝበሉ ድማ ክሰብ 5 ዓመት ኣብ መባእታ ቤት ትምህርቲ ክጸንጡ ይኸእሉ።

ናይ ትምህርቲ ግዜ

ትምህርቲ፡ ኣብ መዋእለ ህጻናትን መባእታ ቤት ትምህርትን፡ ቅድሚታ ቀትሪ ዘሎ ግዜ ን 5 መዓልቲ፡ ብክፍለ ግዜ ይወሃብ። ንኣብነት፡ ካብ ሰዓት 8:00 – 11:30 ዘሎ ግዜ፡ ምስ ዕረፍቲ ፍርቂ ሰዓት።

ቀዳማይ ደረጃ ቤት ትምህርቲ

ቀዳማይ ደረጃ ቤት ትምህርቲ 6 ዓመት ይወስድ። ተመሃሮ፡ ድሕሪ መዋእለ ህጻናት ፡ 1 ይ ክፍሊ፤ ድሕሪ መባእታ ትምህርቲ ድማ 3 ይ ክፍሊ ይጅምሩ። ትምህርቲ፡ ንግሆ ንግሆ 5 መዓልቲ ብክፍለ ግዜ ወይ ፔረድ ይወሃብ። ናብ 5ይ ክፍሊ፡ መስርሕ ምስግጋር ትምህርቲ፡ ናብ ካልኣይ ደረጃ ቤት ትምህርቲ ክፍሊ 1 ይጅምሩ። ቅድሚታ እዚ መስርሕ ምጅማሩ ድማ፡ ወለዲ ካብ መምሃራን ሓበሬታ ይረኽቡ።

ናይ ምስግጋር መስርሕ

ኣብ`ዚ ናይ ምስግጋር መስርሕ፡ ምርጫ ይካየድ። ናይ`ቲ ቆልዓ ብቕዓት ኣብ ግምት ብምእታው፡ መምሃራን ምስ ወለዲ ብኣንሳብ ኮይኖም፡ ድሕሪ 6ይ ክፍሊ፡ ንውላዶም እቲ ዝበለጸ ትምህርቲ ይመርጹ። እዚ ማለት ካልኣይ ደረጃ ቤት ትምህርቲ፡ ክፍሊ ወይ ደረጃ A ክሰብ C ወይ ድማ ንውሕ ዝበለ ናይ ትምህርቲ ግዜ ጅምናሲዩም ማለት እዩ።

ካልኣይ ደረጃ ቤት ትምህርቲ

ካልኣይ ደረጃ ቤት ትምህርቲ፡ 3 ዓመት ይወስድ። ብመሰረት መስርሕ ምስግጋርን፡ ብቕዓት ኣብ ግምት ብምእታውን፡ ተመሃራይ ኣብ ሓይ ደረጃ ትምህርቲ ይምደብ፡-
- ደረጃ A፡ ዝለዓለ መምዘኒ ይሓትት - ደረጃ B፡ ማእከላይ መምዘኒ ይሓትት - ደረጃ C፡ መሰረታዊ ወይ ትሕት ዝበለ ጠለብ ይሓትት

ተመሃራይ ምስ ግዜ ንብቕዓቱ ኣብ ግምት ብምእታው፡ ደረጃ ትምህርቲ ክቕይር ይኸእል እዩ።

ኣብ ካልኣይ ደረጃ ቤት ትምህርቲ፡ መንእሰያት ተመሃሮ፡ ናይ መጻኢ ናይ ስራሕ ዕድላቶም ዝድህስስሉ ግዜ እዩ። ሞያ ክመርጹ ከለዉ፡ ሓገዛት ይግበረሎም። ንሰባቶም ንዕኡም ዝሕሸም ዓይነት ሞያዊ ትምህርቲ፡ ናይ ስራሕ መሰልጠኒ ቤት ትምህርቲ፡ ወይ ናብ ጅምናሲዩም ምኻድ ይውስኑ።

2. ገምጋም ተመሃራይ

መዋእለ ህጻናት መባእታ ደረጃ ትምህርቲ 1./2. ክፍሊ

ቆልዑ ብመሰረት ስነ ሓሳብ ``ምሉእ ገምጋምን ደገፍን`` ይምዘኑ። እዚ ናይ ገምጋም ዝርርብ ክፋል ናይ`ዚ እዩ። ኣብ ግዜ ዝርርብ መምህር፡ ወለዲ (ኣደን ኣቦን) ይሳተፉ።

3. - 9. ክፍሊ

ኣብ 3ይ ክፍሊ ንተመሃራይ ነጥቢ ይወሃብ። ዝርርብ ኣብ መንጎ መምህር፣ ወለድን፣ ውላድን፣ ከምቲ ልሙድ፡ እንተወሓደ ሓይ ግዜ ኣብ ዓመት ይካየድ።

3.ናይ ደገፍ ዕድላት

ውሁድ ደገፍ

እዚ ውሁድ ደገፍ ማለት ንብምሉኡ ክፍሊ ዝግበር ሓገዝ እዩ። ሓይ ሓይ ግዜ፡ ቆልዑ ወይ መንእሰያት ፍሉይ ድልዎታት ኣለዎም፡ ስለዚ ፍሉይ ሓገዝትውን ይረኽቡ። እዚ ንዕኡም ዝወሃብ ፍሉይ ሓገዝት፡

- ናይ ምምሃር ድኽምን ጸገምን ዘለዎም
- ፍሉይ ተውህቦ ዘለዎም
- ድሕረ ባይታ ናይ ወጻኢ ቋንቋ ዘለዎም
- ናይ ባህሪ ጸገማት ዘለዎም

ምኽንያቱ እዚ ኣብ ውሽጢ ክፍሊ ትምህርቲ ዝካየድ ኮይኑ፡ ውሁድ ደገፍ ድማ ይበሃል። ተወሳኺ ሓበሬታ ንወለዲ ብዛዕባዚ "ውሁድ ደገፍ" ብዝተፈለለዩ ቋንቋታት ቀሪቡ ኣሎ፡-

www.volksschulbildung.lu.ch/if_eltern

ጀርመን ከም ካልኣይ ቋንቋ

DaZ ማለት ኣሕጽሮተ ቃል ናይ „Deutsch als Zweitsprache“ ኮይኑ፡ ፡፡ጀርመን ከም ካልኣይ ቋንቋ“ ማለት እዩ። እንተድኣ ቆልዑን መንእሰያትን ንቋንቋ ጀርመን ጽቡቕ ገሮም ዘይከኣሉዎ፡ ተወሳኺ ትምህርቲ ይረኽቡ። እዚ መደብ - ጀርመን ከም ካልኣይ ቋንቋ

- ብሓባር ወይ ብውልቁ ትምህርቲ ወይ ድማ ብመደብ ውሁድ ደገፍ ንብምልኡም ተመሃሮ ኣብ ክፍሊ ይወሃቡ። እቲ ምምሕዳር ናይ'ቲ ቤት ትምህርቲ፡ ነቶም ቆልዑ ዓቕሞም ኣብ ግምት ብምእታው ይምድቦም።

ኣገልግሎት ቤት ትምህርቲ

እዞም ናይ ቤት ትምህርቲ ኣገልግሎታት፡ ንቆልዑን፣ መንእሰያትን፣ ወለድን ኣብ ግዜ ጸገማት ሓገዝት ይገብር። እዚ ሓገዝ ብነጻ ይወሃብ።

ሓላፍነት፡-

ናይ ሳይኮሎጂ ኣገልግሎት ኣብ ቤት ትምህርቲ - ነቶም ናይ ምምሃር ወይ ናይ ባህሪ ጸገም ንዘለዎም ሓገዝ ይገብር።

ናይ ሎጎፕዲ ኣገልግሎት - ነቶም ናይ ቋንቋን ዘረባን ጸገም ዘለዎም ሓገዝ ይገብር።

ናይ ሳይኮሞቶር ክፍሊ ተራፕ - ነቶም ንእስ ዝበለን ዕብይ ዝበለን ናይ ኣእምሮ ምዝንባል ንዘለዎም ሓገዝ ይገብር

ማሕበራዊ ጉዳይ ቤት ትምህርቲ - ኣብ ማሕበራውን ትምህርታውን ዘተኮሩ ሕቶታት ምኽሪ ይህቡ።

ተወሳኺ ሓበሬታ ንወለዲ ብዛዕባ ብውልቁ ዝወሃብ ናይ ትምህርቲ ኣገልግሎታት፡ ብዝተፈለለዩ ቋንቋታት ቀሪቦም ኣሎ፡-

www.volksschulbildung.lu.ch/schuldienste_eltern

ፍሉይ ትምህርቲ

ቆልዑን መንእሰያትን፡ ክብድ ዝበለ ጸገማት ናይ ኣእምሮ፣ ኣካላት፣ ምዝራብ፣ ምስማዕ፣ ምርኣይ፣ ወይ ባህርያዊ ስክልና ንዘለዎም ኩሎም፡ ፍልይ ዝበለ ትምህርቲ ይድልዮም።

ንሰቶም፡ ኣብ ከምዚ ጉዳይ ብክኢላታት ይመርመሩ፡-

- ብናይ ሳይኮሎጂ ኣገልግሎት ቤት ትምህርቲ ወይ ብፍሉይ ኣገልግሎት ንተወሳኺ ትምህርቲ መመርመሪ ክፍሊ ኣገልግሎት ናይ ሞያ ቤት ትምህርቲ

እንተድኣ እቶም ክኢላታት፡ ነቶም ቆልዑ፡ ፍሉይ ወይ ትሕት ዝበለ ትምህርቲ ክወሃቡም ኣለዎ ኢሎም፡ ሓሳባት ኣቕሪቦም፡ እቶም ቆልዑ ኣብቲ ልሙድ ቤት ትምህርቲ ወይ ኣብዚ ትሕት ዝበለ ቤት ትምህርቲ ይመሃሩ። እቲ ክፍሊ ኣገልግሎት ሞያዊ ትምህርቲ፡ ነዚ ፍሉይ ትምህርቲ፡ ይውስን።

4. ብወለንታ ዝካየዱ መደባት

ኮርስ ናይ ኣደ ቋንቋን ባህልን

እዞም ኮርሳት ናይ ኣደ ቋንቋን ባህልን፡ ንቆልዑን መንእሰያትን፡ ክልተ ወይ ካብ ክልተ ንላዕሊ ቋንቋ ንክክእሉ ዝዓለሙ እዮም።

ዕላምኡ፡-

- ንቋንቋ ኣዲኦም ንክጽርዩ ምሕጋዝ
- ናይ መበቆል ዓይም ባህሊ ብዝበለጸ ንክፈልጡ፤ ንእብነት፡ ታሪኽ፣ ጆግራፍ፣ በዓላት፣ ሙዚቃን ካልእ ልምድታትን

እዞም ኮርሳት ብወከልቲ ቆንስላትን ብሕታውያን ማሕበራትን ዝካየዱ እዮም። ምዝገባ ብቀጥታ በቲ ወኪል ናይ ቋንቋ ሓላፍነት ዝወሰደ ኣካል ይካየድ። እዞም ኮርሳት ብወለንታ ዝካየዱ እዮም።

ሓበሬታ ንወለዲ፡ ብዘዕባ ቋንቋ ኣደን ባህልን፡ ከምኡ'ውን ናይ መመዝገቢ ፎርም፡ ኣብ ኢንተርነት ክትረኽቡ ትክእሉ፡-

www.volksschulbildung.lu.ch/HSK

ናይ ምንባይ ኣገልግሎት

ኣብያተ ትምህርቲ ዝተፈላለዩ ናይ ምንባይ ኣገልግሎት፡ ካብ ሰዓታት ቤት ትምህርቲ ወጻኢ ይህቡ። እቶም ወለዲ ድሌት እንተዳኣ ኣለዎም ኮይኑ፡ ቆልዑ ኣብ ግዜ ትምህርቲ፡ ካብ ሰዓት 7 ናይ ንግሆ፣ ኣብ ግዜ ምሳሕ፣ ከምኡ'ውን ድሕሪ ቀትሪ ክሰብ ሰዓት 6:00 ኣብ ቤት ትምህርቲ ክእለዩ ይክእሉ። ነዚ ወጻኢታት፡ ወለዲ እትዋቶም ኣብ ግምት ብምእታው፡ ይኸፍልዎ። ሓበሬታ ብቀረባ ካብ ምምሕዳር ቤት ትምህርቲ ክርከብ ይከኣል።

ናይ ሙዚቃ ትምህርቲ

ገማይንደታት ሓደ ናይ ሙዚቃ ትምህርቲ ምስ እዞም ኣብ ታሕቲ ዘለዉ ዕድላት ይህቡ፡-

- ሙዚቃን ምንቅስቃስን (ናይ ሙዚቃ መባእታ ትምህርቲ)
- ናይ ሙዚቃ መሳርሕን ናይ መዝሙር ትምህርትን
- ናይ ሓባር መዝሙርን ጉጅለ ሙዚቃን

ወለዲ ነዚ ናይ ሙዚቃ ትምህርቲ ይከፍሉ። ዝኾነ ሰብ፡ ናብቲ ኣብ ገማይንደታት ዝርከብ ምምሕዳር ናይ ሙዚቃ ቤት ትምህርቲ ብቀጥታ ብምክድ ክምዝገብ ይክእል።

5. ዕረፍቲ

ናይ ትምህርቲ ዕረፍቲ

ኩሎም ተመሃሮ፡ ኣብ ዓመት፡ 14 ሰሙን ናይ ትምህርቲ ዕረፍቲ ኣለዎም።

- ኣብ ቆውዒ፡- 2 ወይ 3 ሰሙን
- ኣብ በዓል ልደት፡- 2 ሰሙን

ኣብ በዓል ፋስናኽት፡- 2 ሰሙን ብሓንሳብ ወይ ድማ 1 ሰሙን በዓል ፋስናኽት፣ 1 ሰሙን ድማ ናይ ስፖርት ዕረፍቲ ተባሂሉ ይክፈል።

- ኣብ ጽድያ፡- 2 ሰሙን
- ኣብ ሓጋይ፡- 5 ወይ 6 ሰሙን

እቲ ልክዕ ዕለታት ብገማይንደ ይስራዕ። ናይ ገማይንደ ናይ ዕረፍቲ መደባት ኣብ ኢንተርነት፡

www.volksschulbildung.lu.ch/schulferien_eltern

ነጻ መዓልታት

ብድሕሪ በዓላት ዕርገትን “አውፍፋርት” ከምኡውን “ፍሮንላኽናም” ዘለዎ መዓልታት ትምህርቲ የለን።

ዕረፍቲ ምሕታት

ወለዲ እንተድኣ ካብዚ ናይ ቤት ትምህርቲ ዕረፍትን ወግዓውያን በዓላትን ወጻኢ ዕረፍቲ ይልዮም፡- ብጽሑፍ ከቕርቡ ኣለዎም፡- ክሰብ 3 መዓልቲ እንተኾይኑ ናብ መምህር ብምኻድ፡ ካብ 3 መዓልቲ ንላዕሊ እንተኾይኑ ድማ ናብ ምምሕዳር ቤት ትምህርቲ ብምኻድ የመልክቱ።

6. መሰልን ግዴታን ወለዲ

ትምህርቲ፡ ኣብ ኩለን ህዝባውያን ኣብያተ ትምህርቲ ብነጻ ይወሃብ። ኩሎም ቆልዑን መንእሰያትን ናብ ቤት ትምህርቲ ክኸዱ ግዴታ ኣለዎም። ወለዲ ደቆም ንቤት ትምህርቲ ክሰዱ ኣላፍነት ኣለዎም። ወለዲ ንውላዶም ናብ ቤት ትምህርቲ ምኻድን፡ እኹል ዕረፍትን ክንክንን ንክህልዎም የረጋግጹ። ንሰቶም ምስ መመህራንን ምምሕዳር ቤት ትምህርትን ብኣባር ኮይኖም ይሰርሑ።

ናይ ገምጋም ዝርርብ

እንተወሃዱ ኣብ ዓመት ሓደ ግዜ፡ ሓደ መምህር ንወለዲ ምስ ውላዶም ናይ ትምህርቲ ገምጋም ንምግባር ይዕድም። እቲ መምህር ምዕባላታት ተመሃራይ ይገልጽ። እቲ ተመሃራይ ድማ ብወገኑ ኣብ ትምህርቲ ዘካይዶም ንጥፈታት ይገልጽ። ወለዲ ድማ ይዕዘቡ። ተሳታፍነት ኣብዚ ናይ ገምጋም ዝርርብ ግድነት እዩ።

ንጥፈታት ቤት ትምህርቲ

ዑደት፣ መገሻ ቤት ትምህርቲ፣ መዓልታት ስፕርት፣ መዓስከር ክፍሊ፣ ናይ ፕሮጀክት ሰሙን...ወዘተ፡ ግዴታ ንጥፈታት ናይ ቤት ትምህርቲ እዮም። ወለዲ ብመመህራን ኣቕዲሞን ይሕበሩ።

ዕዮ ገዛ

ቆልዑ ባዕሎም ክሰርሑዎ ዝኸእሉ ዕዮ ገዛ ይወሃቦም። እንተድኣ ወለዲ ኣብቲ ዕዮ ገዛ ናይ ደቆም ተገዳስነት ኣርእዮም፡ ከምኡውን ደቆም እንታይ ከምዝመሃሩ ተኸታቲሎም ነቶም ቆልዑ ሓጋዚ ይኾውን። እንተድኣ ቆልዑ ድሕሪ ትምህርቲ ተወሳኺ ሓገዝ ኣለዎም ኮይኑ፡ ብዝምልከቶ ኣካል፡ ነቲ መልሲ ዕዮ ገዛ ምክትታል ይግበር።

መገዲ ቤት ትምህርቲ

እዚ መገዲ ቤት ትምህርቲ ማለት ካብ ገዛ ናብ ቤት ትምህርቲ ዝወስድ መስመር መገዲ ማለት እዩ። እቶም ወለዲ ነዚ ይቆጸጹሩን ኣላፍነት ይወስዱን። ውላዶም ብኸመይ መገዲ ናብ ቤት ትምህርቲ ይኸይድኡን ባዕሎም ይውስኑ፡- ብእግሪ፣ ብብሽግላታ፣ ብኣውቶቡስ። ከምኡውን ወለዲ፡ ካብ ስሩዕ መደብ ትምህርቲ ወጻኢ ዝኾኑ፡ ብወለንታ ዝግበሩ ነገራት፡ መገዲ ውላዶም፡ ናይ ምቁጽጻር ኣላፍነት ኣለዎም።

ትምህርቲ ሃይማኖት

እዘን ህዝባውያን ኣብያተ ትምህርቲ፡ ካብ ሃይማኖት ነጻ ዝኮነ ትምህርቲ ይህባ። ወለዲ ንደቆም ናይ ትምህርቲ ሃይማኖት ክመሃሩን ዘይክመሃሩን ባዕሎም ይውስኑ። እዚ ትምህርቲ በቶም ናይ ሃይማኖት ኣላፍቲ ይወሃብ። መንእሰያት ዕድመኣም ካብ 16 ዓመት ንላዕሊ ምስ ዝኾውን፡ ናብ ትምህርቲ ሃይማኖት ምኻድን ዘይምኻድን ድሌቶም ባዕሎም ይውስኑ።

7. ተወሳኺ ኣበሬታ ንወለዲ

ናይ ኢንተርነት ገጻት

ኣበሬታ ንወለዲ ብቋንቋ ጀርመን
www.volksschulbildung.lu.ch/schulsystem

ዝተተርጎመ ዶኩመንት ንወለዲ፡ ጽማቕ
www.volksschulbildung.lu.ch/uebersetzungen_eltern

**ብቀረብ ዝሕተት ሰብ
ንወለዳ**

ወለዳ፡ ንመማህራንን ንሓለፍቲ ምምሕዳር ቤት ትምህርትን፡ ብቀረብ ክሓትዎም ወይ ክረኽቡዎም ይኽእሉ።

FABIA

(FABIA) - ፍሉይ ማእከል ምኽርን ውህደትን ንወጻእተኛታት ዘገልግል፡ ነጻ ዝኾነ ትካል እዩ። እዚ ትካል ንኹሎም ተዛረብቲ ቋንቋ ጀርመን ዘይኮኑ፡ ሕቶታት፣ ጸገማት፣ ወይ ሽግራት፣ ምስዝህልዎም፡ ብነጻ ናይ ምኽሪ ኣገልግሎት ይህቡ።

www.fabialuzern.ch